

L'edició en veu alta

Editors de tot l'Estat espanyol es van donar cita a València el passat mes de juny amb motiu del IV Congreso de Editores. Una reunió clau per al sector, organitzada per la Federación de Gremios de Editores Españoles, i que va tenir enguany per amfitriona l'Associació d'Editors del País Valencià. L'encontre –que va reunir 245 representants de 135 empreses editorials, 14 d'elles valencianes– es va fer ressò de les inquietuds i de les reivindicacions del sector:

Els passat mes de juny, València va esdevenir fòrum de reflexió per al món editorial. Sota el lema «Editar per avui, editar per al futur» del IV Congreso de Editores, una cita bianual que arribava a casa nostra per primera vegada, es van aplegar al Museu Príncep Felípe representants de més d'un centenar d'empreses editorials de l'Estat espanyol. Per a l'ocasió, l'Associació d'Editors del País Valencià (AEPV) va actuar com a amfitriona d'una responsabilitat que, en paraules de Verònica Cantó, presidenta en aquell moment de l'AEPV, «era ineludible». Una cita que, com assenyala Cantó, «s'ha saldat molt positivament quant a organització i quant a participació, que ha estat el doble que en l'última edició de l'any 2000, com també ha estat positiu pel que fa a les conclusions i a les propostes de treball». Durant tres dies –27, 28 i 29 de juny– editors i altres especialistes del sector van debatre sobre el present i l'avenir del llibre i de la indústria cultural en un encontre pont de cultures entre la realitat de l'edició, d'una banda, de països europeus com França, Alemanya o Anglaterra i, de l'altra, del panorama latinoamericà i de la particularitat de l'Estat Espanyol, on la producció editorial es diversifica en llengües i cultures. Tres dies intensos de treball en què comunicacions, presentacions i conferències van propiciar un clima de debat obert i participatiu. Els editors van exposar els seus dubtes i les seues reivindicacions de present i de futur, tant de cara al mercat, com de cara a les diferents polítiques públiques relacionades amb el món editorial. Una discussió que, val a dir, gaudí d'un alt consens entre els participants a l'hora de plantejar demandes

La intervenció de Marcio N. Barbosa, director adjunt de la UNESCO, va constituir un dels plats forts del IV Congreso de Editores.

D'esquerra a dreta: Emiliano Martínez, President de la Federación de Gremios de Editores de España (FGEE); Alicia de Miguel, consellera portaveu del Govern de la Generalitat Valenciana; Verònica Cantó, expresidenta de l'Associació d'Editors del País Valencià (AEPV); Jose Luis Villacañas, director de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques; Antonio María Ávila, director executiu de la FGEE; Manel J. M. Romero, secretari tècnic de l'AEPV.

i exigències per part del sector. En aquest sentit, una de les peticions dels editors durant el passat congrés va ser l'homologació amb la realitat legal de la resta d'Europa, a partir de la incorporació a la legislació espanyola de propietat intel·lectual d'una directiva del Parlament Europeu de 2001 sobre drets d'autors i d'editors. Segons el president de la Federació de Gremios de Editores de España (FGEE), Emiliano Martínez, aquesta reforma legal en el sector «permetria l'actualització de la llei de propietat intel·lectual i, per tant, garantiria els drets d'autors i d'editors, com ara el dret a la divulgació, en la societat de la informació». En aquest sentit, es pronuncià també Verònica Cantó. Tant Martínez com Cantó insistiren en què la protecció dels drets esmentats «permetria acabar amb el frau que suposa la reprografia il·legal i aconseguir així una adequada remuneració per la còpia de les obres a través de la repografia o d'altres mitjans». «Una *pirateria*, la del paper, –assegura Martínez– que és especialment alarmant a Iberoamèrica, on se xifren les pèrdues econòmiques en més de 300 milions d'euros». Aquest fenomen, però, també afecta greument el sector a l'Estat espanyol, ja durant l'any els editors van deixar d'ingressar 270 milions d'euros (45.000 milions de pessetes) a causa de 4.800 milions de pàgines fotocopiades, quasi la meitat dels ingressos per exportació, que van ser de 600 milions d'euros. Aquesta xifra, d'altra banda, s'ha vist afectada per la situació de crisi d'alguns països iberoamericans, com Argentina, que representa el 12% d'exportacions espanyoles. Aquesta situació inquieta els editors, que assegurin que durant l'any 2002, a l'interior de l'Estat, s'ha venut la cinquena part respecte de l'any passat. Els empresaris del llibre adverteixen «un cert estancament durant els últims deu anys en el mercat editorial espanyol». Així ho va explicar a València Antonio Roche, conseller delegat de l'editorial Biblioteca Nueva, qui va parlar que la dècada

La participació dels editors valencians en el congrés va ser molt activa. Rosa Serrano (Tàndem Edicions) en va assumir la secretaria.

dels noranta com d'un moment de creixement insuficient, amb un 6,1%, poc afavorit, d'altra banda, per la concentració d'un 53% del mercat en grans superfícies.

Aquestes xifres, poc afalagadors, no són però l'únic aspecte que lamenta el sector. Els representants del món editorial es van fer ressò, també a València, d'altres qüestions relatives al llibre i que estan directament relacionades amb el sistema educatiu. En aquest sentit, els editors hi van reclamar un major respecte vers la llibertat de creació i de comunicació dels autors i dels editors per part de les administracions públiques, incloses les educatives. Així doncs, hi van mostrar el seu rebuig cap a les polítiques intervencionistes, com és el cas dels processos de censura prèvia que, sota el nom d'homologació, supervisió o aprovació, afecta els llibres de text en diferents comunitats autònomes de l'Estat, tal com va exposar Mauricio Santos, president de l'Associació Nacional d'Editors de Llibres i Material d'Ensenyament.

L'educació lectora és un altre dels aspectes que va centrar les preocupacions dels editors. Tots ells coincidiren a demanar una major implicació del poders públics en el foment públic del llibre i de la lectura. Un consens que es va fer palés a l'hora d'instar les autoritats per què actuen amb polítiques que contempen l'existència d'un espai i d'un temps específics dedicats a la lectura en els centres d'ensenyament. En aquesta línia es va pronunciar també José Antonio Millán, coordinador de *La lectura en España. Informe 2002*. Aquest estudi, que es va presentar durant el congrés, considera la creació de biblioteques i l'apropament de les últimes tecnologies de la informació –especialment Internet– a tots els centres escolars i a les biblioteques públiques com un punt

Durant els tres dies de treball intens, s'hi va propiciar un clima de debat obert i participatiu. Els editors hi van exposar els seus dubtes i les seues reivindicacions.

L'escriptor Juan José Millán va pronunciar la conferència de cloenda i va afirmar que «una societat no lectora seria una societat atrop».

Durant els passats 27, 28 i 29 de juny, editors i altres especialistes del sector van debatre, a València, sobre el present i l'avenir del llibre i de la indústria cultural. Aquestencontre va constituir un pont de cultures entre la realitat, d'una banda, de l'edició de països europeus com França, Alemanya o Anglaterra i, de l'altra, del panorama latinoamericà i de la particularitat de l'Estat espanyol, on la producció editorial es diversifica en llengües i cultures.

de partida necessari per avançar en els índex de lectura, especialment –com apunta Millán– «d'aquest sector de la població que és més vulnerable, com són els xiquets i els joves, i que poden esdevenir, amb una bona política d'animació lectora, futurs lectors i lectores». En eixe sentit, els editors van insistir també en la necessitat de millorar les diferents xarxes de biblioteques públiques de l'Estat espanyol, tot actualitzant-ne, el més aviat possible, els fons bibliogràfics de tots els centres. Un apartat on les xifres –va assegurar Martínez– «són també indicadores d'una realitat que no està encara en harmonia amb altres països de la Unió Europea, ja que mentre que la mitjana a Europa en despeses oficials per cada ciutadà en adquisició de llibres per a biblioteques és de 1,20 euros, a l'Estat Espanyol es manté encara en 0,45 euros».

Llegir al SOL. *La lectura en España. Informe 2002*, presenta com a novetat respecte als informes d'anys anteriors, el convenciment dels autors sobre la consolidació d'Internet com a un nou horitzó per a la lectura: «una nova eina des de la qual accedir a la lectura, o simplement, llegir», assegurarà José Antonio Millán. I és que l'hàbit de la lectura, segons els experts «a pesar de ser encara escàs entre la població, té cada vegada una millor imatge social, cosa que és molt positiva». L'informe forma part del Plan de Fomento de la Lectura promogut pel Ministerio de Cultura, Educación y Deporte, en què estan immersos els editors espanyols i que inclou, entre les seues apostes més innovadores, el Servei d'Orientació a la Lectura (SOL). El portal SOL (www.sol-e.com) –que va ser presentat també durant el congrés, és una iniciativa de la Federació de Gremios de Editores amb la col·laboració de la Fundación Germán Sánchez Ruízpérez i té per objectiu el foment de la lectura entre els més joves de la manera més moderna, didàctica i senzilla. Segons els seus creadors, aquesta eina «serà de gran utilitat per a pares, professors, llibreters i

Els editors van exigir a València l'homologació amb la realitat legal de la resta d'Europa, a partir de la incorporació a la legislació espanyola sobre propietat intel·lectual d'una directiva del Parlament Europeu de 2001 sobre drets d'autors i d'editors, tal com ja se'ls ha reconegut a altres productors culturals de l'àmbit cinematogràfic i audiovisual.

El president del Grup Planeta, Jose Manuel Lara, també va assistir al sopar que la Generalitat Valenciana va oferir als editors i que se celebrà a l'Hemisfèric de la Ciutat de les Arts i de les Ciències.

bibliotecaris». El portal, pensat per als lectors entre 0 i 18 anys, conté més de 300.000 entrades informatives distintes, quasi una selecció de 2.000 recomanacions de títols infantils i juvenils, a més d'altres 5.000 documents i, probablement –tal com es va explicar durant la seua presentació a València–, incorporarà pròximament les altres tres llengües oficials de l'Estat. En definitiva, tot un paradís virtual on trobar llibres perduts.

El llibre valencià estrena llei. Aquestes i altres reivindicacions –com són el manteniment del preu fix del llibre i la desaparició en política fiscal de l'actual discriminació entre el 16% d'IVA per a un CD-ROM i el 4% del suport paper, encara que siguen continguts idèntics– han estat el teló de fons d'un llarg debat. Un debat que –centrant-nos ja en la realitat valenciana– ha nodrit també el diàleg entre editors, autors, llibreters i l'administració, i que ha donat com a fruit la Llei del Llibre Valencià que va ser difosa entre els editors amb motiu del congrés. Una llei que concedeix a la Generalitat Valenciana, des de la seua aprovació el passat mes de juny, el dret i el deure de legislar en aquesta matèria i d'assentar les bases per a una futura política del llibre que defense la cultura escrita en la llengua dels valencians. Aquesta iniciativa ha comptat amb la unanimitat de tots els sectors implicats, els quals consideren que la Llei beneficiarà notablement el mercat editorial valencià, ja que a partir d'ara marcarà pautes sobre les mesures de promoció del llibre i sobre els agents que la fan possible: autors –entenen el terme en la seua acepció més àmplia– editors, distribuïdors i llibreters.

La Llei, a més, contempla alguns dels aspectes que es van tractar en el IV Congreso de Editores, com ara la protecció dels drets de la propietat intel·lectual o el protagonisme de les biblioteques, com un dels enclaus bàsics en el disseny d'una política de promoció de la lectura. I de cara als editors, el text compromet la Generalitat Valenciana a una

A l'esquerra, l'exhibició castellera a l'entrada de Sant Miquel dels Reis i, a la dreta, el concert de la Banda Municipal de València que se celebrà als jardins del Palau de la Música. Totes dues activitats formaren part del programa del IV Congreso de Editores.

política de col·laboració amb el sector editorial, que s'ha de materialitzar en el suport a aquelles iniciatives que beneficieren la producció i la difusió del llibre fet a casa nostra,

per a la qual cosa proposa la creació d'un Consell Assessor del Llibre, format per representants del sector implicats en la creació, la producció i la difusió del llibre.

Precisament amb l'objectiu de facilitar el treball dels editors i dels llibreters, la Llei abraça també la publicació de la Guia del Llibre Valencià i l'elaboració d'un Mapa de Llibreries del nostre territori. Iniciatives que es completaran amb una base de dades permanentment actualitzada amb informació d'interès per al sector, consultable a través de la pàgina web de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques (www.cult.gva.es/dglab).

I si parlem de futur immediat, és temps d'esmentar la pròxima cita amb els llibres a València durant el II Saló Valencià del Llibre, una iniciativa que va nàixer l'any passat a proposta de l'AEPV, amb la col·laboració dels gremis de llibreters i de distribuïdors, i que va comptar amb el suport i la cobertura de la Direcció General del Llibre. El *rendez-vous* serà de nou aquesta tardor, concretament entre els dies 14 i 24 de novembre. A pesar de la seua breu trajectòria, el saló –segons el secretari tècnic de l'AEPV, Manel Romero– vol consolidar-se com «un aparador de tots els fons vius de les editorials valencianes, una cita que reactive el pes del llibre d'autors, editorials o temàtica valenciana entre els lectors més pròxims». La pròxima edició serà també l'ocasió per lliurar els premis als llibres millor editats a la Comunitat Valenciana que concedeix la Conselleria de Cultura i Educació.

Lourdes Toledo

A l'Estat espanyol, durant l'any, els editors van deixar d'ingressar 270 milions d'euros (45.000 milions de pessetes) a causa de 4.800 milions de pàgines fotocopiades, quasi la meitat dels ingressos per exportació, que van ser de 600 milions d'euros. Aquesta xifra, d'altra banda, s'ha vist afectada per la situació de crisi d'alguns països iberoamericans, com Argentina, que representa el 12% d'exportacions espanyoles. Aquesta situació inquieta els editors, que asseguren que durant l'any 2002, a l'interior de l'Estat, s'ha venut la cinquena part respecte de l'any passat.

El sector editorial va reclamar-hi un major respecte, per part de les administracions públiques, incloses les educatives, vers la llibertat de creació i de comunicació dels autors i editors i hi van mostrar el seu rebuig cap a les polítiques intervencionistes.

La Llei del Llibre Valencià, que va ser difosa entre els editors amb motiu del congrés, concedeix a la Generalitat Valenciana des del passat mes de juny –data en què va ser aprovada– el dret i el deure de legislar en aquesta matèria i d'assenyar les bases per a una futura política del llibre que defensi la cultura escrita en la llengua dels valencians.

Panoràmica del sopar oferit per l'empresa paperera Clariana, al monestir de Sant Miquel dels Reis, seu de la Biblioteca Valenciana.

El congrés va reunir 245 representants de 135 empreses editorials, 14 d'elles valencianes. A més de les autoritats que hi van assistir, s'hi van deixar veure un ventall ample de personalitats relacionades amb el llibre.

Costumaris

Els contes recuperen alguns dels sabers oblidats de les nostres comarques, que fan referència als camps temàtics més nostrats, i inclouen al final de cada relat un glossari de topònims i lèxic d'oficis per fer-ne més acurada la comprensió.